

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata
KULTURÁLIS KONCEPCIÓJA

2008-2011

**EMJV. Közgyűlése a koncepciót
a 175/2008.(04.24.) határozatával
jóváhagyta.**

**Készült:
2008. április**

TARTALOMJEGYZÉK

1. Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata alapelve/küldetése	3
2. Célok	3
3. Prioritások	4
4. Helyzetelemzés	4
4.1. Egri Kulturális és Művészeti Központ	4
4.2. Közös fenntartású intézmények	5
4.2.1. Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár	5
4.2.2. Gárdonyi Géza Színház és Harlekin Bábszínház	6
4.2.3. Dobó István Vármúzeum	6
5. Koncepcióba illesztés	6
6. Középtávú koncepciók	7
6.1. Közművelődés	7
<i>Agóra (TIOP)</i>	7
<i>Az Agóra programhoz kapcsolható projektek (TÁMOP)</i>	8
6.2. Közgyűjtemények	8
6.2.1. Bródy Sándor Könyvtár	8
<i>A könyvtárfejlesztési programhoz kapcsolható projektek (TÁMOP)</i>	10
6.2.2. Múzeumi kiállítóhely	10
<i>A múzeumfejlesztési programhoz kapcsolható projektek (TÁMOP)</i>	11
6.3. Művészetek	12
6.3.1. A kortárs művészetek fejlesztése	12
6.3.2. Képzőművészet	12
6.3.3. Táncművészet	13
6.3.4. Színművészet	13
6.3.5. Zeneművészet - Egri Szimfonikus Zenekar	14
6.3.6. Mozgóképkultúra (Művész Mozi)	15
6.4. Az örökségturizmusra épülő fesztiválok	15
6.4.1. Művészeti fesztiválok	17
6.4.1.1. Agria Összművészeti Fesztivál (nemzetközi hatókörű fesztivál)	17
6.4.1.2. Egri Tavasz Fesztivál (országos hatókörű fesztivál)	17
6.4.1.3. Őszi Kortárs Művészeti Hetek (országos hatókörű fesztivál)	18
6.4.2. Történelmi vigasságok	18
6.4.3. Szépasszonyvölgyi-vigasságok	19
6.4.4. „A Kárpát- medence kincsei Egerben” rendezvénysorozat	19
7. A kulturális turizmus és örökségturizmus fejlesztései	20
7.1.1. „Város a város alatt”	20
7.1.2. A történelmi belváros tereinek újjáélesztése	20
7.1.3. A Dobó István Vármúzeum további felújítása	21
7.1.4. Múzeumi negyed kialakítása	21
Összegzés	22

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata kulturális koncepciója 2008-2011

1. Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata alapelve/küldetése

Az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladatai körében kulturális intézményeket működtet. Az intézményeken keresztül *feltárja* a helyi társadalom kulturális igényeit, az ágazati értékeket és érdekeket, *megfogalmazza* azokat a politikai döntéshozatalban és *képviseli* a végrehajtás során. A kultúra horizontális jellege miatt *figyelembe veszi* azokat az *egyéb ágazati érdekeket* és közös társadalmi szükségleteket, amelyek a *hagyományos kulturális érdekekkel együtt érvényre jutva, szinergikus* hatásokat fejtenek ki. *Képviseli* a kulturális érdekeket, amelyek az *értékek létrehozásával, megóvásával, terjesztésével* kapcsolatosak, egyúttal a helyi társadalom életesélyeinek és életminőségének javulását, fejlődését, illetve az ágazati tevékenységek eredményességét szolgálják.

Az Önkormányzat hivatalának feladata a kultúrát érintő, szakszerű államigazgatás, valamint jogalkalmazás *követelményeinek* folyamatos *teljesítése*, az intézményekben és a civil közösségekben megvalósuló tevékenységekhez szükséges *feltételek javítása és a velük való sokoldalú kapcsolattartás*.

2. Célok

Hozzáférés a közkultúrához

- A közkultúra kulturális értékek *létrehozásával, megőrzésével, terjesztésével és művelésével* kapcsolatos *közösségi tevékenységek és javak* összessége, melyeket *közvetítő rendszereken* keresztül mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni;
- a közkultúra tehát magában foglalja a közművelődési alapellátás mellett a művészeti értékek megőrzését és közismertté tételét, a nyilvános könyvtári ellátást, a muzeális értékek hozzáféréseinek a biztosítását;

A közkultúra fejlesztése beruházásokkal és komplex szakmai projektek megvalósításával

- a közkultúra fejlesztéséhez közérdek kapcsolódik, mely elősegíti a különböző társadalmi csoportokban az életesélyek javítását és a versenyképességet;
- a közkultúrát érintő fejlesztések megvalósításában az Önkormányzat élni kíván a pályázati lehetőségekkel;
- kultúra területén a legfőbb fejlesztési prioritás egy integrált koncepció mentén működő, multifunkcionális közösségi központ, az AGÓRA létrehozása.

3. Prioritások

- értékközpontú, az életminőséget pozitívan befolyásoló kulturális élet, a civil társadalom, valamennyi köz- és magán szereplő bevonásával, aktivizálásával;
- a városi törekvések és az OP-k kínálta lehetőségek vizsgálata a helyi igények figyelembe vételével;
- az Unió 2008-2013 közötti költségvetési ciklusával összefüggésben az Operatív Programok által biztosított pályázati források elérése;
- a TÁMOP (Társadalmi Megújulás Operatív Program) a TIOP (Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program) és a ROP (Regionális Operatív Program) akcióterveivel összhangba hozható városi projektek megvalósítása.

Fentiek függvényében az önkormányzat az alábbiakat kell mérlegelnie:

- komplex városi kultúraközvetítési projektek kidolgozásával nagyobb mértékű uniós források érhetőek el, ezzel stabilizálódhat a középtávú tervek pénzügyi háttere,
- a vagyonhasznosítás racionalizálásával többletbevételek biztosíthatók az ágazat feladatainak ellátásához, ill. a beruházásokhoz,
- a kötelező és nem kötelező önkormányzati feladatok ellátása – a meglévő támogatások mellett – ésszerű szervezeti keretek között végezhető,
- a tevékenységekben rejlő párhuzamosságok megszüntetésével az intézmények, a társaságok és a civil szervezetek plusz forrásokhoz juthatnak, amellyel magasabb színvonalú szolgáltatásokat nyújthatnak.

4. Helyzetelemzés

4.1. *Egri Kulturális és Művészeti Központ*

A gazdaságossági szempontok mellett a kultúrafogyasztók egyre specifikusabb rétegződése is szükségessé teszi a jelenlegi intézményi és szolgáltatói struktúra újragondolását.

Az önkormányzat hagyományos racionalizálási gyakorlatán túl érdemes a forráskoncentráció és az uniós támogatások hatékonyabb elérése végett új szemléletű megközelítést alkalmazni az intézményi struktúra kialakításakor.

A megyével párhuzamosan zajló döntéshozatali folyamat lezárását követően a lehetőség adott egy új városi kultúraközvetítési struktúra kialakítására, amelynek alapintézménye immár egy közművelődési intézmény, az *Egri Kulturális és Művészeti Központ*.

Az EKMK valósíthatja meg tehát a kultúraközvetítés új rendszerét, ez alakíthatja ki egy újfajta, hatékonyabban működő szervezeti struktúra kereteit, amely egyben új minőség lehetőségét is hordozza a szolgáltatások területén.

Az önkormányzati feladatok teljesítése, egyben a helyi közösség kulturális igényeinek kielégítése terén egyaránt alkalmazható lenne a formális intézményi felépítés mellett az ún. projektszervezetek létrehozása és működtetése.

Ez a struktúra feltételezi a közművelődési és művészeti területek, továbbá a különböző szintek (alkotói, befogadói, amatőr és professzionális) közötti átjárhatóságot, keresve a kapcsolatot az alkotói és befogadói attitűdökkel (ily módon az oktatással és felnőttképzéssel is). A

projektszervezeteknek a hosszú távú, elsősorban uniós források bevonásával megvalósuló nagyprojektek lebonyolításában van létjogosultságuk.

Az új struktúrának új szerveződésekkel kell tehát generálnia a szakmai feladatellátásban, amelynek alapja a jól megfogalmazható feladat és a jól definiálható igény, és az ezek mellé rendelhető finanszírozási megoldások.

A kultúraközvetítés projektekben megvalósuló rendszere az önkormányzati támogatások mellett hatékonyabban lesz képes elérni központi és uniós pályázati forrásokat és az üzleti szféra szabad pénzeszközeit. A projektszervezeteknek és azok menedzsmentjének az együttműködéseket ösztönző szerepe elősegítheti a kultúra és a gazdaság közeledését, új finanszírozási technikák bevezetését.

A kultúraközvetítési új modellje megbízható státuszt jelenthet az *Agóra* programban való részvételre is.

4.2. Közös fenntartású intézmények

A Heves Megyei Önkormányzattal közösen fenntartott intézmények helyzete a gesztor önkormányzat 2007. július 1-től tervezett intézkedései hatására alapvetően megváltozott, mely változásokat a városi struktúrában is újra kellett értelmezni, az eddigi intézményrendszert más aspektusokból is újra kellett gondolni.

A változások alapvetően új fenntartói státuszokat generálnak és újfajta intézményi szerveződésekkel feltételeznek a közeljövőben.

Érintett intézmények:

- Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár
- Gárdonyi Géza Színház
- Harlekin Bábszínház
- Dobó István Vármúzeum

A közösen fenntartott intézményeket érintő változtatások terén két fő folyamat határozható meg:

- tulajdonosi szándékok tisztázása az önkormányzatokon kívüli partnerekkel (Eszterházy Károly Főiskola, Főegyházmegyei Hatóság, nemzeti Vagyonkezelő Zrt.),
- a megyei önkormányzattal közös intézményekkel kapcsolatos döntés meghozatala mindkét önkormányzati testület részéről.

4.2.1. Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár

A Bródy Sándor Könyvtár intézményfenntartó társulás formájában működik, amelyben a gesztori feladatokat a város látja el, a könyvtár költségvetése a városi költségvetés része.

Az 1997. évi CXL. Törvény alapján a könyvtár fenntartása mindkét önkormányzatnak kötelező feladata. A törvény VI. fejezet 64. § a (1-4 bekezdése) úgy rendelkezik, hogy „amennyiben megállapodás alapján a megyei könyvtár székhelyén a települési könyvtári feladatokat is a megyei könyvtár látja el, a székhely szerinti és a megyei önkormányzat köteles a könyvtár működéséhez szükséges támogatást együttesen biztosítani”, ezért a könyvtár esetében a társulás fenntartása hosszú távon is indokolt.

A Heves Megyei Önkormányzat kifejezte szándékát, hogy a későbbiekben saját fenntartásában kívánja működtetni a könyvtárat, ugyanakkor a települési feladatellátást a

városi önkormányzatnak is el kell látnia. Korábbi egyeztetések alapján lehetséges egy könyvtári szolgáltatásintegráció és -fejlesztés a főiskola belépésével.

Az Eszterházy Károly Főiskola által felajánlott lehetőségek végett még további egyeztetési tárgyalások szükségesek az érintettek (a tulajdonos Főegyházmegyei Hatóság, Heves Megyei Önkormányzat, a fenntartó városi önkormányzat és az üzemeltető intézmények) között.

4.2.2. Gárdonyi Géza Színház és Harlekin Bábszínház

A Gárdonyi Géza Színház és a Harlekin Bábszínház fenntartója a rendszerváltás óta a Heves Megyei Önkormányzat. A színházak fenntartási költségét éves finanszírozási megállapodás alapján 50-50 %-os arányban osztja meg a két önkormányzat. A közös működtetés eddigi tapasztalatai összességében kedvezőek voltak mind az intézmények, mind az érintett önkormányzatok részéről.

A két önkormányzat a továbbiakban a közös működtetést társulási formában kívánja biztosítani. A társulási megállapodás megkötéséhez a jogszabályi alapot a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény, valamint a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. CXXXV. törvény nyújtja.

A két intézmény közös fenntartását egy megállapodásban rögzítik az önkormányzatok, bár intézményenként eltérő működési hozzájárulást határoznak meg. A Gárdonyi Géza Színház esetében a kőszínházi tagozat működési költségéhez, valamint a Harlekin Bábszínház teljes működéséhez 50-50 %-ban járulnának hozzá a társult felek, míg a Gárdonyi Géza Színház nyári tagozatának költségeit teljes mértékben Eger Megyei Jogú Város biztosítaná.

A két társult önkormányzat közös döntéshozó szervet, társulási tanácsot hozna létre, melybe mindkét fél azonos – 2-2 fő – számú képviselőt delegálna.

4.2.3. Dobó István Vármúzeum

A Dobó István Vármúzeum az elkövetkezendő időszakban, a turisztikai fejlesztésekkel összefüggésben kiemelkedő szerephez juthat a ROP finanszírozási rendszerében. A fejlesztések eredményeképpen a Vármúzeum és ezáltal a turizmus is jelentős bevételekhez juthat. Tárgyalások kezdődtek az elmúlt évben arról, hogy a város vagyongazdálkodásba venné a vár építményrendszerét. (Hasonló gondolat a Valide Szultána esetében is felmerült.)

5. Konceptióba illesztés

Eger Megyei jogú Város Önkormányzata kulturális stratégiai célkitűzéseit az ágazat országosan elfogadott koncepcióban rögzített stratégiai célokkal összhangban határozza meg, melyek közül a legfontosabbak *A kulturális modernizáció* stratégiai célkitűzéseivel való szinergia:

- *„a kulturális javakhoz történő hozzáférés kiterjesztése;*
- *esélyteremtés; a kultúra akadálymentes elérése;*
- *kulturális örökségünk, hagyományaink megóvása;*
- *új kulturális értékek - a „jövő hagyományai”- létrehozásának elősegítése*
- *a magyar kultúra értékeinek újszerű, kreatív bemutatása a nagyvilágban;*
- *a határon túli magyar, és a magyarországi kisebbségi kultúra értékeinek integrálása a magyarországi és európai kultúrába;*
- *az egyetemes kultúra magyarországi megismertetése;*
- *a kulturális turizmus fejlesztése új marketing eszközökkel;*

- *hatékony, korszerű intézményrendszer kialakítása;*
- *új finanszírozási struktúrák létrehozása;*
- *kulturális fejlesztések elősegítése, ösztönzése.”*

6. Középtávú koncepciók

6.1. Közművelődés

Agóra (TIOP)

Az Agóra egy integrált koncepció mentén működő, multifunkcionális közösségi központ.

Az Agóra program lényege, hogy a térségi szempontból jelentős nagyvárosokban, egységes elveken nyugvó fejlesztések eredményeként olyan többfunkciós közösségi terek jönnek létre, amelyek egyfelől a nem-formális és informális tanulás színtereiként (korszerű szolgáltatások formájában, korszerű IKT-eszközök alkalmazásával) az oktatást, képzést, az át- és továbbképzést szolgálják. Másfelől tág lehetőségeket biztosítanak közösségi tevékenységek és rendezvények, gyermek- és ifjúsági programok lebonyolítására, továbbá egyéb kiegészítő (információs, szociális, prevenciós, közigazgatást segítő) funkciókra. Ezek az intézmények a nem-formális és informális tanulás legfőbb térségi központjaként is, központi módszertani és szolgáltató bázisként szolgálnak, egy intézménybe összpontosítva a legfőbb közösségi funkciókat. Az intézmények hálózatosodása megfelelő alapot teremt az ágazati szakmai elvek és törekvések képviselőit, a művelődési nagyrendszerek koordinálására, szinergiájuk biztosítására. Az intézmények kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek (0-18 év) és az ifjúsági korosztály (15-25 év) aktív részvételére, célzott programokkal, közösségi rendezvényekkel, összhangban a TIOP akciótervében foglalt elvekkel.

A fejlesztés többek között oktatási, képzési programokra alkalmas terek, közösségi rendezvények helyszíneinek kialakítását, alkotó csoportok és műhelyek működéséhez szükséges infrastruktúra, on-line portálok infrastruktúrájának kialakítását célozza. *A fejlesztés alapvetően a meglévő közművelődési infrastruktúra integrálására, összevonására vagy racionalizálására, a rosszul hasznosított épületek új funkcióval való ellátására irányul, így egyúttal kiváltható az elavult és a funkciók ellátására alkalmatlan infrastruktúra. A fejlesztések kötelező eleme a programban érintett közép- és kistélepusok intézményi hálózatba történő bevonása, a szolgáltatásokhoz való műszaki és tartalmi hozzáférésük biztosítása, fokozottan érvényesítve az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság horizontális szempontjait. Az integrálás és racionalizálás révén létrejövő infrastruktúra jelentős megtakarítást biztosít a fenntartási költségekben, mivel az összevont működés költséghatékonyságot és az önkormányzati költségvetésből kisebb forrásigényt feltételez.*

Az összevetés, szakmai mérlegelés alapján az AGÓRA program lehetővé tette egy beavatkozást, átépítést az érsekkerti sportlétesítmények területén oly módon, hogy a fejlesztés eredményeként az új komplexum alkalmassá válna magas színvonalú kulturális rendezvények lebonyolítására, az élethosszig tartó tanulás színtereiként folyamatos képzések biztosítására, régiós információs központok elérésére, és családbarát szolgáltatások kialakítására.

A beavatkozás a mozgásművészetek és a kultúra infrastrukturális feltételeinek javítása mellett egy építészeti is figyelemre méltó objektum megvalósulását tenné lehetővé, mely pozitívan befolyásolná az Érsekkert arculatát.

A fenntarthatóság tekintetében rögzíthető, hogy a korszerű, megújuló energiák felhasználását is célzó beruházás kiválthatná azokat a közösségi tereket, amelyek belvárosi ingatlanként alkalmasabbak lehetnek más funkciók betöltésére (Bartakovics Béla Közösségi Ház, Művészetek Háza, Templom Galéria, Vitkovics –Ház, VTV bérlemény).

A tervezett intermodális csomópont az Agóra közösségi központtal együttesen a városfejlesztési stratégia hangsúlyos eleme lehet.

Az Agóra programhoz kapcsolható projektek (TÁMOP)

„Építő közösségek” - közművelődési intézmények az egész életen át tartó tanulásért c. beavatkozás tartalma: „a közművelődési intézmények atipikus, nem formális és informális oktatási, -nevelési szolgáltatásainak fejlesztése és támogatása, a tevékenységek oktatási, munkaerő-piaci és társadalmi relevanciájának és hatékonyságának erősítése. A konstrukció elé tűzött célok között szerepel, hogy az iskolán kívüli képzési szolgáltatások az országban arányosan és minél teljesebb körben legyenek elérhetők. További cél, hogy az iskolán kívüli képzés minél közvetlenebbül kapcsolódjon a közoktatási és a munkaügyi rendszer megfelelő intézményeihez, ami konkrét együttműködési megállapodásokban ölthet testet. Amellett, hogy az érintett lakosság tudásának, kompetenciáinak növelésével egyúttal a munkaerőpiachoz alkalmazkodó mobilitási hajlandósága nő, a beavatkozásnak tudatosan kell törekedni a térségek és települések népességmegtartó adottságainak fokozására is. Az inaktív, illetve a munkanélküliség által veszélyeztetett csoportok bekapcsolása az egész életen át tartó tanulásba különös jelentőséggel bír. Azokban a közegekben és helyzetekben, ahol a formális, intézményes megoldások nem, vagy csak rossz hatásfokkal működnek, jobb eredmény remélhető a nem formális és informális törekvésektől, mind az iskolás korúak, mind a fiatal és idősebb felnőttek esetében.”

6.2. Közgyűjtemények

6.2.1. Bródy Sándor Könyvtár

Hazánk Európai Unió csatlakozása, az információs – kommunikációs technológia terén tapasztalható erőteljes fejlődés, az informatikai ipar robbanásszerű fejlődése, az információs társadalom megvalósítása, a régióban élők gazdasági versenyképességének, esélyegyenlőségének biztosítása új kihívások elé állítja a régió könyvtárait.

A koncepcióban meghatározott célok megvalósításával a település könyvtárát alkalmassá kell tenni arra, hogy a változásokhoz való folyamatos alkalmazkodással képes legyen hozzájárulni a régió versenyképességének javításához, a kulturális esélyegyenlőségének biztosításához, valamint a régió fejlesztési terveiben megfogalmazott célok könyvtári eszközökkel történő megvalósításához.

Az összehangolt fejlesztés eredményeként a könyvtár a jövő társadalmának nélkülözhetetlen alapintézményévé válik. Elősegíti a tudásalapú társadalom fejlődését, sokoldalú szolgáltatásaival megerősíti a humán erőforrás versenyképességét. A könyvtár hozzájárul a helyi erők gazdasági aktivitásának erősödéséhez, az életminőség javításához, a „tájékozott” település megvalósításához.

A könyvtári szolgáltatások és a könyvtárban elérhető információk igénybevételének lehetősége állampolgári jog, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek.

A fejlesztési terv megvalósításával el kell érni, hogy a könyvtári rendszer alkalmas legyen:

- az állampolgári, a demokratikus jogi szabályozás megismerésére, és így a demokratikus jogállamiság továbbfejlesztésére,
- a gazdaság, a piacgazdálkodás kérdéseiben való eligazodásra, illetve az ehhez kapcsolódó információk aktív felhasználására,
- az oktatás különböző szintjeiben részt vevők segítésére,
- az egész életen át tartó tanulás támogatására,
- a kulturális, a művészeti terület megismerésére és az abban való részvételre,
- a szabadidő hasznos eltöltésének segítésére,
- az írni-olvasni tudás fejlesztésének támogatására, amelyek az előbbi tevékenységek aktív használatához elengedhetetlenek.

Specifikus célok

A közkönyvtári rendszer, a közkönyvtár olyan fejlesztése kívánatos, melynek segítségével képes közreműködni a régió és térségei, valamint a település oktatási, kutatási, fejlesztési és közszolgáltatási feladatainak ellátásában, hozzájárul az információs esélyegyenlőség megvalósításához, lehetőséget teremt a demokratikus alapjogok gyakorlásához.

A korszerűen felszerelt, a használók igényeinek megfelelően kialakított könyvtár, információs központ, közösségi színtér igényes, sokszínű szolgáltatásaival, kreatív és sokoldalúan képzett munkatársakkal nélkülözhetetlen intézménye lesz a változásokhoz folyamatosan alkalmazkodó, tudásukat állandóan bővítő, a szabadidejüket élménydúsán eltölteni kívánó embereknek.

Az átfogó cél elérése érdekében építeni kell a már meglévő gyűjteményre, a könyvtár gazdag állományára, sokszínű szolgáltatására, az együttműködések terén meglévő hagyományokra, a korszerű tudással rendelkező, képzett könyvtári és információs szakemberekre.

A könyvtár, mint tudáscentrum kiemelkedő szerepet tölthet be a régió fejlesztési stratégiájában megfogalmazott célok megvalósításában. A jövő a régió könyvtárai elé kettős feladatot állít: egyrészt a meglévő dokumentum- és információs vagyont megőrzésének, másrészt a dokumentum- és információs vagyont fejlesztésének, az információ és tudás terjesztésének kötelezettségét. A feladat ellátásához korszerű épületekre, a kor színvonalán álló informatikai háttérre, a dokumentum- és információs vagyont megőrzésére, a korlátlan hozzáférés megteremtésére van szükség.

A könyvtár szolgáltatásaival, kulturális, szabadidős, művelődési és képzési kínálatával segíti a jól képzett fiatalok helybentartását, a települések humán erőforrásainak fejlesztését, s ezzel együtt hozzájárulnak a település fejlődéséhez.

A könyvtár sajátos eszköz- és szolgáltatásrendszerével, gazdag és folyamatosan bővülő dokumentumállományával, az egyre gazdagodó elektronikus tartalomkínálat elérésének biztosításával hozzájárul a szegregáció, a gazdasági és társadalmi elmaradottság mérsékléséhez, a régió humán erőforrásainak, munkaerő-állományának, a lakosság munkavállaló képességének megújításához, fejlesztéséhez.

A könyvtárfejlesztési programhoz kapcsolható projektek (TÁMOP)

„*Tudásdepó-Expressz*” A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében c. beavatkozás tartalma: „a konstrukció célja a minőségi oktatáshoz történő hozzáférés területi különbségeinek csökkentése a könyvtárak tanulási célú hozzáférhetőségének javításán keresztül. E cél elérésének érdekében az általános iskolai és szakkönyvtári rendszerek korszerűsítéséhez, azok hatékonyságának növeléséhez szükséges fejlesztések megvalósítására kerül sor. A tanulást segítő virtuális könyvtári szolgáltatások és adatbázisok fejlesztése kétféle típusú tevékenységek támogatásával történik: országosan egységes elektronikus szolgáltatások fejlesztése; különböző olvasói csoportok igényeinek hatékonyabb kielégítését célzó szolgáltatásfejlesztés. A közkönyvtári rendszerben nő az együttműködés, a gyűjtőköri koordináció fontossága. Az eredeti dokumentumok (könyvek, folyóiratok, hangzó anyagok) hagyományos szolgáltatása háttérbe szorul az elektronikus dokumentumküldő szolgáltatások mellett. Ezek jegyében fejlesztendő az Országos Dokumentum – ellátási Rendszer – kiemelten a területi hátrányok kiegyenlítésére. A fejlesztésekben nagy hangsúlyt kapnak az otthonról is elérhető, web-alapú szolgáltatások, valamint az olvasók különböző csoportjait megcélzó, olvasási és digitális kompetenciákat támogató programok. A helyi könyvtári fejlesztések egyik kiemelt célcsoportja a gyermek és ifjúsági korosztály, akiket a könyvtárak a korai szocializáció és az iskoláskor alatti nevelés és képzés támogatásával segítenek.”

6.2.2. Múzeumi kiállítóhely

A *Kepes Vizuális Központ* Kepes György nemzetközi hírű művész gyűjteménye, öröksége (festmények és fotogramok), amely Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata egyetlen, hivatalos engedéllyel rendelkező kiállítóhelye.

A nagyformátumú polihisztor alkotó szellemi öröksége nem csak művészeti jelentőségű: Kepes tudományos munkásságot is folytatott, amely jó alapot jelent ahhoz, hogy szellemi öröksége nyomán egy akadémiai szintű intézetet, kutató bázist létesítsen a város a főiskolával és az akadémiával partnerségben. A projekt alapjaként a jelenlegi gyűjtemény áthelyezésével egy passzív kiállítóhelyből egy nemzetközi jelentőségű, interaktív kutató és oktatóbázist kívánunk létrehozni.

A Kepes Központtal kapcsolatos fejlesztési elképzelés túlnő annak kulturális jelentőségén, ugyanis a Kepes Intézet létrejöttével megvalósulni látszik egy komplex kutatási-fejlesztési projekt, amelynek régiós kihatásai mellett nemzetközi léptékű kapcsolódásai lehetségesek. Az akadémiai intézet bekapcsolhatja a várost és a régiót a XXI. századi tudományok vérkeringésébe. A Kepes Intézet, mint akadémiai szintű létesítmény komplex megvalósíthatósági tanulmánnyal még nem rendelkezik, de több engedélyezési szintű tanulmány rendelkezésre áll ahhoz, hogy az Intézet megalakítása a legideálisabb helyszínen valósuljon meg. Ehhez kapcsolódóan elkészült az a szakmai koncepció, amely a fejlesztés megvalósulását követően alapja lehet a nemzetközi programoknak, ill. a képzéseket érintő akkreditációs folyamatoknak. A műhelyek és laboratóriumok (Leányka u.) kialakítására előtanulmányok készültek.

A főiskola és az Akadémia közötti előzetes egyeztetés alapján az Akadémia támogatja a Kepes Intézet megalakítását.

A projekt célja, hogy Kepes szellemisége nyomán megvalósítsa a művészetek és a tudomány átjárhatóságát, segítse kialakítani olyan teamek, kísérleti alkotóműhelyek létrejöttét, amelyben egyenrangú partnere a tudós a művésznek, a kutató a mérnöknek, a kreatív ipar művelője a feltalálóknak. Ez az együttműködés új felfedezések lehetőségét, környezetbarát technológiák bevezetését hordozza, amelynek élvezője az a közösség, amely támogatja az élhető környezet (élhető város) kialakítását.

A későbbi működtetés során a Kepes projektnek három szintjét lehet elkülöníteni:

1. Művészeti, múzeumi szint: a gyűjtemény bemutatása élőben és digitális formában,
2. Oktatás, ismeretterjesztés: képzőművészeti iskola, előadások, időszakos kiállítások, alkotótáborok (EKMK épületei: Művészetek Háza, Vitkovics ház),
3. Tudományos szint: kutatás, kísérletek, bemutatók, szimpóziumok (főiskolai épület-együttes).

E funkciók kibontakoztatása a város, az EKF és más szereplők együttes szerepvállalását tételezi fel.

A Vitkovics-házban található a *Vitkovics emlékszoba*, amely Vitkovics Mihály szerb-magyar költő-műfordítónak állít emléket. Az emléktérben személyes tárgyai mellett, műfordításai és verseskötetei láthatók.

Az épület, és a körülötte levő telek, a Rác templomhoz vezető fedett lépcső és a templom körüli telek, valamint a templomhoz tartozó szolgálati lakása Eger város tulajdona. Az egykori görögkeleti plébániaépület része egy késő barokk copf stílusú műemlék együttesnek, amelyhez egy utcafrontra néző kapuzat, egy fedett lépcsősor és a görögkeleti szerb (rác) templom tartozik. A szerb egyház a plébánia épületét azzal a kitéttel ajándékozta a városnak, hogy azt elsősorban kulturális célokra használhatja, és a tulajdont nem idegenítheti el.

A több mint 15 éve felújított Vitkovics-ház műszaki állapota csak részben kielégítő. A Ház utcafrontra néző barokk kapuzatát, valamint az épület alatti egyik boros pincét korábban felújították és „Művész klub” került kialakításra. A másik borospincét Pince Galériaként 2001-ben állították helyre.

A műszaki problémák elhárítását követően a Vitkovics-ház alkotóházzá történő fejlesztéséhez kapcsolódva további műhelyek, ill. irodalmi múzeum kialakítása lehetséges.

A cél az, hogy a volt plébánia épület elsődlegesen kiállítóterként, múzeumként üzemeljen, lehetőséget biztosítva kulturális rendezvények, művészeti események helyszínének /irodalmi szoba, zeneszoba, művészklub/.

A múzeumfejlesztési programhoz kapcsolható projektek (TÁMOP)

„Múzeumok Mindenkinek” Program – Múzeumok oktatási, képzési szerepének erősítése - Központi módszertani fejlesztés és támogatási alap c. beavatkozás tartalma: „a fő cél a kompetenciafejlesztő közoktatás, az egész életen át tartó informális tanulás érdekében, újszerű múzeumpedagógiai megoldások, valamint a múzeumok és a közoktatási intézmények közötti együttműködések kialakítása. A fejlesztés azt alapozza, hogy a következő szakaszban múzeumpedagógiai projektek valósuljanak meg az egyes múzeumokban a következő körökben: iskolák és múzeumok közötti partnerség erősítése, iskolabarát élményprogramok, informális tanulási tevékenységek a múzeumokban művelődési programcsomagok kialakítása az egész életen át tartó tanulás jegyében, informális tanulási formák biztosítása.”

6.3. Művészetek

6.3.1. A kortárs művészetek fejlesztése

Eger kultúrája elsősorban múltjáról és történelmi, építészeti örökségről ismert Európában, ugyanakkor a diákváros jelleg, a fiatalság tömeges jelenléte fokozottan helyezi előtérbe a kortárs művészetek fejlesztését.

Az utóbbi években a színházművészet mellett jelentős fejlődésnek indult a bábművészet, a táncművészet, a kortárs balett, a zenei élet, és megjelentek a képzőművészet új irányzatai.

Az érintett művészeti ágak egyre több fiatal vonzanak egyrészt alkotóként, másrészt közönségként. A város felelőssége ezért megteremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetőséget adnak a továbblépésre. Ez ebben az esetben új szinterek létesítését jelenti, amelyben megint csak kiemelt szerepet kapna a megvalósuló *AGÓRA* beruházás. Az ún. „ház nélküli” művészeti ágak működési feltételeihez próbahelyek, színpadok, közönségforgalmi és –fogadó helyek, installációk biztosítása szükséges. Az *AGÓRA* fejlesztés eredményeként önálló otthont kapna az Egeri Fesztivál Balett, az Egeri Szimfonikus Zenekar, továbbá megvalósulna egy professzionális kiállítási tér. A tervezett fejlesztéssel lehetőség nyílna a különböző művészeti ágak közötti együttműködésre, amely támogatná új művészi formanyelv kialakítását és egy komplex művészeti tevékenység megjelenését.

A művészeti ágak fejlesztésével a város szeretné megtartó erejét erősíteni. A művészeti csoportok és profi együttesek jelenlétével a város nem csak a kultúra fellendítését célozhatja meg, hanem a turisztikai piacon is nagyobb hangsúllyal lehet jelen. A művészek itt tartásával és további „betelepítésével” háttér iparágként megjelennek a kreatív iparágak is, ami a város gazdasági fellendülését új irányba viheti. A város adottságai okán kapacitásait a kreatív gazdaság számára tudja hangsúlyosan biztosítani, a belváros meglévő ingatlan együtteseit az „új iparosoknak” felajánlani.

6.3.2. Képzőművészet

Eger város sokszínű kulturális kínálatában egyre meghatározóbb szerepet játszanak a képzőművészeti kiállítások. A jelenlevő intézményhálózaton kívül egyéb (pl. magánvállalkozás, utcai bemutatók) formában is találkozhatunk tárlatokkal, amelyek egész évben több helyszínen nyújtanak kínálatot. A kiállítások főleg megyei vagy egri művészek bemutatkozására adnak lehetőséget és elsősorban az egrieket célozzák meg programjaikkal.

Városunkban számos kiállítótér található, viszont ezek nagyon szerény körülményeket (üres tér, némi installáció és meglehetősen rossz világítás) biztosítanak a képzőművészeti tárlatoknak. Nagyobb volumenű és európai színvonalú kiállítások befogadására egyik sem alkalmas.

Nagyobb időtartamú és a nagyobb érdeklődést kiváltó kiállítások szervezését a turista és iskolai szezon, valamint az adott kiállításokhoz köthető és szervezhető egyéb programok indokolják. A múzeumok példáján látható, hogy a művészetet és jelen esetben a kiállításokat eladhatóvá lehet tenni, a kulturális turizmus vérkeringésébe be lehet vonni. A Jövő Háza és a Nemzeti Galéria készséggel biztosít kiállítási anyagot, ha azok megfelelő körülmények közé kerülnek.

Egy új, korszerű galéria építésére Agóra program biztosít lehetőséget.

6.3.3. Táncművészet

A tánc az egyik legősibb művészeti ág, amellyel minden ember találkozik élete során: vagy úgy, hogy maga is részese és műveli, vagy úgy, hogy kívülállóként csodálja és élvezi. A balett, a színházi táncművészet ugyanakkor drága művészet: olyan művészet, amelynek mindig reprezentatív karaktere is van.

A stabil intézményi háttér megfelelő biztosítékot jelent a fejlődésre, a művészi munka kiteljesedésére, ezért előrelépés lehet a Gárdonyi Géza Színházzal való szoros együttműködés, ugyanis ott születtek kimagasló kulturális, művészi teljesítmények az utóbbi évtizedben, ahol a finanszírozás bősége együtt járt az intézményi keretek rugalmasságával, változtathatóságával. Ahol ezek a keretek bemerevedtek, blokkolni tudtak minden kockázattal járó változtatási kísérletet, és ott rengeteg kreatív energia fecsérlődött el.

A táncművészet leghitelesebb szakmai háttere az Egeri Fesztivál Balett, amely Eger kulturális életének hét éven keresztül meghatározó szereplője volt. Az együttes az évek során erős szakmai fejlődést produkált, amely mára már lehetővé teszi a *professzionális társulat* létrejöttét.

Fentiekből következően ez egy tánctagozat szervezését jelentené a Gárdonyi Géza Színház tagozatbővítésével, infrastrukturális és gazdasági háttérével. Az önálló tagozat szakmai célkitűzése a legmagasabb művészi teljesítmény nyújtása a legtökéletesebb szellemi és technikai felkészültséggel, a legteljesebb odaadással és felelősségtudattal, magas művészi és technikai tudással. Az állandó játszási lehetőséggel rendelkező társulat új formanyelvével egyedivé, különleges színpoltjává válhat a táncművészeti palettának Magyarországon.

Az együttes a befogadó intézmény mellett a Nemzeti Táncszínház Kht.-val partnerségben, az Egeri Szimfonikus Zenekarral, a Magyar Táncművészeti Főiskolával, a Táncművészek Országos Szövetségével, a Táncpedagógusok Országos Szövetségével, mint további szakmai partnerekkel együttműködve kívánja végezni táncművészeti és –népszerűsítő tevékenységét.

6.3.4. Színművészet

Miközben a szórakoztatás, a kikapcsolódás mindig a legfontosabb kategória lesz – ezt igazolják a műfaj-preferenciákról készült országos felmérések –, emellett érdemes észrevenni, hogy az anyagi helyzet változásával, erősebben esik latba az iskolai tananyaghoz kapcsolódás. Hangsúlyozottabbá válik a színháznak az a feladata, hogy valami rendkívüli élményt adjon, elgondolkoztasson, olyan közösségi élményben részesítsen, mely után a kisebb és nagyobb közösségekben a látottak feldolgozhatók, megtergályalhatók, továbbgondolhatók.

Végső soron a mai színházi tendenciákban nem az igény kielégítése a cél, hanem az igény megteremtése. Olyan művészi teljesítmény létrehozása a cél, amit a potenciális nézőnek el kell tudni érnie, függetlenül attól, hogy milyen korosztályhoz vagy társadalmi réteghez tartozik.

A Gárdonyi Géza Színház ennek a kihívásnak úgy tud megfelelni, hogy olyan, máshol nem látható, és más színházzal nem összehasonlítható különleges bemutatókat tart, amelyek országos visszhangot is kiváltanak, és ez az országos visszhang definiálja a színház szerepét az országos kínálatban, ilyen módon hatva vissza arra a nézőre, aki helyben és rendszeresen jár színházba.

A szakmai szempontokat elsődlegesnek tartva a színházak (GGSZ, Harlekin) fenntartásának két fontos ismérve van:

- *a misszió*, azaz hogy milyen színházat szeretne a város, amelyre építve a művészeti program kialakítása a város meghatározott igénye és saját ízlése, képességei szerint a mindenkori színházvezetés feladata;
- *a finanszírozás*, azaz hogy milyen összegből, milyen színház tartható fenn, amelynek kiindulópontja, hogy az épületek önkormányzati tulajdonban vannak, ezért a fenntartás alapvetően az épület színházi funkcióban való megőrzéséhez szükséges közpénz biztosítását jelentheti; ugyanakkor szükséges biztosítani a szakmai munkához, a szakmai program teljesítéséhez is a pénzeszközöket.

Első feladat tehát meghatározni, hogy mi végre működnek ezek a művészeti intézmények a városban, milyen igényeket elégítenek ki, ébresztenek fel, milyen nézői elvárásoknak akarnak megfelelni. A misszió megfogalmazásakor és a mellé rendelt finanszírozáskor figyelembe kell venni, hogy a színházak bár egy 57 ezres városban működnek, a vonzáskörzettel, a megye lakóival együtt kb. 200 ezer ember közül kerül ki a rendszeres vagy eseti színházba járó. Az országos nézői felmérések azt bizonyítják, hogy több funkciónak kell megfelelnie a színháznak, de ezeknek az egymáshoz viszonyított súlya az idővel változik.

6.3.5. Zeneművészet

Az együttzenélés öröméből fakadó lelkesedés mára a zenekart Eger és a megye kulturális életének meghatározó szereplőjévé tette. Repertoárja felöleli a zenekari irodalom barokktól napjainkig terjedő széles skáláját, de szívesen kalandozik az opera, operett és musical világába is. Az együttes tevékeny részt vállal az egri Gárdonyi Géza Színház zenés darabjainak bemutatásában. Nyári szabadtéri hangversenyei üde színfoltok a város idegenforgalmi életében. A neves hazai és külföldi vendégművészekkel és kórusokkal fellépő együttes szakmai elismertségét számos meghívás, zenei díj és dicsérő kritika fémjelzi.

A jelenlegi jogi szabályozás lehetővé teszi azt, hogy az Egri Szimfonikus Zenekar folyamatosan részesüljön a helyi önkormányzatok részére, a hivatásos önkormányzati zenekarok és énekkarok számára adható központi támogatásból.

A támogatás minden évben a szakminisztérium által kiírt pályázati eljárás keretében igényelhető, amennyiben az önálló jogi személyiségű együttes a helyi önkormányzattal legalább öt éves közszolgáltatási szerződést kötött.

Ilyen tartalmú szerződéssel rendelkezik a Zenekar is, amelynek tagjai többségében felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező pedagógusok és művésztanárok, és amelynek alaptevékenysége komolyzenei művek előadása. A támogatás megítélésének további feltétele az is, hogy az együttes rendelkezzen az alaptevékenység ellátásához szükséges megfelelő tárgyi feltételekkel, és önálló művészeti és adminisztratív vezetéssel.

A támogatások volumene hosszú távon nem ismert. A támogatás mértékét a helyi önkormányzatok által szolgáltatott adatok valamint az együttesnek juttatott egyéb bevételek figyelembevételével a szakmai bizottság javaslata alapján a miniszter állapítja meg évente.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata 2006. szeptember 1-ig öt éves időtartamra megkötötte a központi támogatás elnyerésének feltételeként megkívánt közszolgáltatási szerződést a Zenekarral. Ebben rögzítésre kerültek mindazon feltételek és szempontok, melyek szükségesek ahhoz, hogy a hivatkozott rendelet értelmében az Egri Szimfonikus Zenekar bekerülhessen a hivatásos zenekarok, művészeti együttesek körébe.

A helyi önkormányzat által a zenekar számára nyújtott éves támogatások mértékétől függhet a központi költségvetésből elnyerhető támogatás nagyságrendje, ezért a további három évre is szükséges legalább ilyen volumenű támogatás biztosítását garantálni szimfonikus zenekarunk működtetéséhez.

6.3.6. Mozgóképkultúra (Művész Mozi)

Az egri Művész Mozi 1994-ben nyitotta meg kapuit, mint a város egyetlen tiszta profilú Art-mozija. Missziója, hogy az igényes, magas színvonalú magyar és európai kultúrát közvetítse egyrészt a város lakosságának, másrészt a városba látogatóknak.

A történelmi hagyományokkal rendelkező középiskolai filmklub megújítása az egyik fő célkitűzés. Fontos szempont, hogy a filmklub programja szorosan kapcsolódjon a diákok filmes oktatásához. A filmek választásánál szempontként fogalmazódik meg, hogy az alkotások morális, etikai értéket is magukban hordozzanak.

A középtávú elképzelések között szerepel, hogy a Művész Mozi belép az *Európa Cinemas* mozihálózatba. A csatlakozással elérni kívánt cél, hogy a nemzetközi kapcsolatok erősödjenek, és ezáltal az európai pályázati forrásokhoz való hozzájutás eredményesebb legyen.

6.4. Az örökségturizmusra épülő fesztiválok

A fesztiválok legjellemzőbb ismérveik alapján két markáns pólus, a *kultúra* és a *szórakozás* köré szerveződnek. Ez alapján *művészeti fesztiválokról* vagy kirakodóvásárral és gasztronómiával kiegészülő *vígasságokról* beszélhetünk. Mindkét típus közös jellemzője a turisztikai dimenzió, azaz számottevő az idegenforgalmat generáló ereje. Ezzel egyidejűleg azonban legalább olyan fontos hangsúlyozni a fesztivál *közösségi élmény* szerepét, a *lokalitás értékeinek*, az *egyediségnek* a bemutatását. A fesztiválok így nem csak a városba érkező vendégek, hanem a helyiek számára is különleges eseménnyé teszik a hétköznapokat.

A művészeti fesztiváloknak egyéb jelentőséget is tulajdonítanak: a megnövekedett szabadidővel *növekszik az élménytársadalom kulturális igénye*, amely túlmutat a hagyományos közönségigényen, ami az egyszerű koncert, vagy színházlátogatást jelenti. A *művészeti fesztivál* az együttes élményen túl *eseménnyé emeli a kulturális kínálatot*.

A fesztivál tehát más minőséget hordoz, mint az egyszeri kulturális program. Eseménnyé válásában fontos szerepe van a városi terek és az épített környezet újrafogalmazásának, a kulturális infrastruktúra kiterjesztésének. Az új helyszínek bevonása tovább hangsúlyozza az egyediséget, ami művészekre, közönségre és vállalkozói körökre egyaránt inspiráló hatással lehet.

Gazdasági hatás

A fesztiválok többségéről – a fenti ismérvek alapján – megállapítható, hogy *közvetlen gazdasági hasznot nem eredményeznek*. Szervezésük nem elsősorban a gazdasági haszon reményében történik, ezért jellemzően veszteségesek, ill. közpénzi támogatásra szorulnak. Gazdasági hatásuk az idegenforgalmon keresztül mérhető, ugyanis a fesztiválturisták a „magas költségű” turisták köréből kerülnek ki. A fesztiválok alkalmasak az idegenforgalmi szezon meghosszabbítására, a természeti és épített vonzerők kiegészítésére, komplex turisztikai termék kialakítására. A fesztiválok gazdaságélénkítő hatását tehát más szektorra gyakorolt hatásukkal összefüggésben lehet mérni.

Finanszírozás

A magyarországi fesztivál támogatási rendszer legjelentősebb pillérei, *központi és régiós források, mint:*

- Nemzeti Kulturális Alap Kiemelt Rendezvények Ideiglenes Kollégiuma (meghívásos pályázat)
- Nemzeti Kulturális Alap szakkollégiumai (Zenei, Színházi, Képzőművészeti, Népművészeti)
- NKA miniszteri keret
- Nemzeti Kulturális Alap és az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium együttes pályázata (meghívásos)
- ROP turisztikai pályázata (marketing és rendezvények)

Az önkormányzatnak szintén kiemelkedő szerepe van a fesztiválok támogatásában. Az *önkormányzati támogatás, mint pályázati önrész, mint a finanszírozási többletek megszerzésének referenciatámogatása* él a köztudatban. A támogatók (központi vagy szponzori kuratóriumok) azokat a fesztiválokat részesítik előnyben, amelyek élvezik a helyi döntéshozók bizalmát is.

Feltételezhető, hogy a jelenleg működő, több éves referenciával rendelkező fesztiválok megfeleltethetők a pályázati elvárásoknak, besorolhatók a támogatási rendszerekbe, ezért önkormányzati támogatásuk továbbra is indokolt. Ugyanakkor választ kell keresni arra is, *hogyan viszonyuljon az önkormányzat az új kezdeményezésekhez.*

A közeljövőt befolyásoló fejlesztési- és akciótervek ismeretében indokolt az új turisztikai attrakciók esetében oly módon dönteni az önkormányzati szerepvállalásról, hogy *szakmailag, minőségileg megalapozott programok, tudatosan megtervezett turisztikai projektek mentén történhessen forráskoncentráció*, azaz az önkormányzat olyan eseményeket támogasson, amelyek kezelhetők a pályázati rendszerekben, vonzó lehet a piaci szereplők számára, amelyek mentén az értékesítés szervezett keretei kialakulhatnak, ill. amelyek hosszú távon fenntarthatók.

Támogatási és kínálati prioritások

A középtávra tervezett koncepció kiinduló pontja lehet a turisztikai rendezvények támogatását meghatározó akciótervek kritériumrendszere, ill. ennek összevetése a helyi adottságokkal.

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia, amely megteremti a lehetőségét központi pályázati források elérésének, a következő szempontokhoz köti a támogatások odaítélését: „Ezek a rendezvények elsősorban az örökség értékeire, hagyományaira, valamint a kortárs művészeti értékekre építenek, és fontos vonzerőt jelentenek mind a belföldi, mind pedig a külföldi turisták számára. Fontos cél, hogy ...legyen legalább egy olyan kiemelkedő rendezvény, amely minden turista számára elsődleges vonzerőt jelent.”

6.4.1. Művészeti fesztiválok

A város a '70-es évektől kezdődően tudatosan törekedett a fesztiválvárosi rang elérésére. Mára kialakultak azok a nagyrendezvények, amelyek több évtizedes hagyománnyal rendelkeznek. A művészeti fesztiválok terén a tematikus eseményeket felváltották az összművészeti fesztiválok, amelyek évről évre egyre több látogatót vonzanak, és lehetőséget teremtenek a városban működő művészeti együtteseknek a bemutatkozásra.

A több éve működő, országosan ismert fesztiválok eddig nem csak szakmai elismertséget hoztak, hanem a városmarketing elemeként is jól funkcionáltak.

6.4.1.1. Agria Összművészeti Fesztivál (nemzetközi hatókörű fesztivál)

Az Agria Összművészeti Fesztivál befogadó és saját produkciót egyaránt létrehozó fesztivál, amelynek tartalmi elemei:

- színházi előadások (helyben gyártott és vásárolt produkciók egyaránt)
- tánc, komolyzenei koncertek, operaelőadások
- balett-előadások,
- külföldi együttesek vendégjátéka,

azaz minden olyan produkció, amely magas művészi színvonalat képvisel, és amely országos vagy nemzetközi érdeklődést kiváltó eseménye lehet a városnak.

6.4.1.2. Egeri Tavaszi Fesztivál (országos hatókörű fesztivál)

A fesztivál rendezési jogát 2000. júniusában 10. vidéki helyszíneként nyerte el a város, miután a Budapesti Fesztiválközpont Kht. Idegenforgalmi Bizottsága – valamint annak Művészeti Tanácsa – jóváhagyta Eger város jelentkezését a nagyszabású rendezvénysorozathoz. *Az Egeri Tavaszi Fesztivál tehát a Budapesti Tavaszi Fesztivál tagrendezvénye*, melynek eseményei között elsősorban az emlékév programok teremtenek átjárhatóságot.

A Tavaszi Fesztivált „representációs összművészeti fesztivál”-ként definiálja a szakma: *representációs*, mert felmutatja egy adott időszak művészeti teljesítményét, és *összművészeti*, mert valamennyi műfaj helyet kap benne (népzene, balett, opera stb.).

Bár a tavaszi fesztivál egésze országosan a komolyzenére helyezi a hangsúlyt, Egerben a színházi előadásoké a főszerep, így a tavaszi fesztivál alappillérei közé tartoznak a színházi előadások:

- két évente itt rendezik meg a Monodráma Fesztivált, amely a színház saját kezdeményezése,

- és három éve a Kortárs Bábművészeti Fesztivállal bővült a program, amelyet a Harlekin Bábszínház szervez.

A helyi rendezvény folyamatosan szem előtt tartja a rendezvénysorozat egészének jellegét, így az összművészeti megjelenés három szintet ölel fel:

- a nemzetközi jelleget biztosítják az Eger testvérvárosaiból és Európa más művészeti műhelyeiből érkező alkotók,
- az európai kultúrák találkozása mellett a Tavaszi Fesztivál jó alkalom a lokális értékek felmutatására is, elsősorban új alkotások bemutatására és fiatal tehetségek megismertetésére,
- a fesztivál országos jellegét évről évre erősíti az előző művészeti évad legsikeresebb produkcióinak, alkotóinak meghívása.

A művészetkedvelő közönség két hét alatt ízelítőt kaphat a legmagasabb színvonalat képviselő színházi, táncszínházi, komolyzenei, irodalmi stb. alkotásokból, ezért az Egri Tavaszi Fesztivál a kultúrák közvetítésnek fontos fórumává vált.

A rendezvény idegenforgalmat generáló hatása mindeddig a fellépő művészek vendéglátásában szolgáltat mérhető adatokkal, de biztató jelek mutatkoznak, hogy a szervezett értékesítés rendszere kialakuljon, ill. az idegenforgalmi vállalkozások részvétele ebben meghatározó legyen.

6.4.1.3. Őszi Kortárs Művészeti Hetek (országos hatókörű fesztivál)

Az elsősorban a kulturális örökségekről ismert városban az őszi időszak fokozatosan felértékelődik a turizmus számára, ezzel egyidejűleg fokozódik a kereslet a programok iránt is. A városban tartózkodó turisták elsősorban a színházi programokat, kiállításokat és zenei programokat keresik. A több éve megfogalmazódott igény alapján alakult ki az Őszi Kortárs Művészeti hetek profilja is.

Az elkövetkezendő években a művészeti fesztiválok szorosan kapcsolódnának az unió tematikus éveivel (2008. A kultúrák közötti párbeszéd európai éve, 2009. Az innováció és kreativitás éve), az emlékvé programokhoz (2008. A reneszánsz éve, 2009. A magyar nyelv éve, 2010 Erkel Emlékév), a Turizmus Zrt. tematikájához (2009. a kulturális turizmus éve) és az Európa Kulturális Fővárosa Pécs (2010) programjaihoz.

6.4.2. Történelmi vigasságok

A Vigasságok között kiemelkedő rendezvényként definiálható a *Középkori piac* címet viselő program, amely mint régi-új kezdeményezés jelenik meg a kínálatban, és a *Végvári Vigasságokkal* együttesen válhat egyedi turisztikai attrakcióvá az országos fesztivál kínálatban. A korszak hangulatát, gasztronómiát, művészetet és hétköznapi tevékenységeket megelevenítő, a történelmi belváros és a vár területeit felölelő, több héten át tartó érdeklődést generáló rendezvénysorozat méltó módon képes reprezentálni a kulturális örökség és a turizmus lehetőségeinek integrálását.

A magas színvonalon kivitelezett és több éves referenciával rendelkező fesztiválok biztos bázist jelenthetnek Egernek és a régióknak a belföldi turizmus fellendítésében, és a további lehetőségek kihasználásában a nemzetközi piacon.

Középkori piactér

Az előző évek tapasztalataiból kiindulva az a szándék fogalmazódott meg, hogy a rendezvény gerincét, magját a *kulturális* programok adják. A piaci hangulatot színesítő járulékos elemek (kirakodóvásár, gasztronómia, kézműves foglalkozások, korongozás, íjászat) szervesen egészítik ki a rendezvény fő kulturális vonalát, megtartva a helyszínek közötti átjárhatóságot. A különböző helyszíneken játszódó, nagyobb lélegzetű színházi előadások között énekmondók, zenészek gondoskodnak a látogatók sokrétű szórakoztatásáról, biztosítván a színes átmenetet. Állandóan üzemelnek a gasztronómiai standok, vásáros bódék és az élő piac.

Végvári vigasságok

Az esemény jól összeér a középkori piactérrel térben és koncepcióban is. A történelmi belváros forgatagában a korhű hangulat előidézését erősítik azok az elemek, amelyeket a végvári program látogatói már hosszú évek alatt megkedveltek, és amiért visszatérő vendégei a városnak. A fesztivál során tradicionális mesterségeket folytató kézművesek kínálják portékájukat és mutatják be a szakma „mesterfogásait” az érdeklődőknek. A programsorozatban egymást váltják a történelmi programok. A zene és a tánc elengedhetetlen részei a történelmi hangulatnak.

6.4.3. Szépasszonyvölgyi-vigasságok

A völgy megújuló arculatát segíti egy a jeles napok köré szerveződő rendezvénysorozat „*Szépasszonyvölgyi-vigasságok*” néven. Így a Völgy nem csak nagyszabású gasztronómiai élményközponttá válhatna, hanem a hagyományápolás, a népművészet, a folklór köré szerveződve a népi kultúra átörökítésének legmegfelelőbb helyszínékként jelenhetne meg.

6.4.4. „A Kárpát- medence kincsei Egerben” rendezvénysorozat

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009-ben nagyszabású rendezvénysorozatnak szeretne otthont adni.

A célkitűzés az országhatáron túl élő magyarok és Magyarország bemutatkozása a gazdaság, a kultúra és a turizmus területén. A *Kárpát-medence kincsei Egerben* rendezvénysorozat újszerű megoldásokat felmutatva, a hagyományos – határokon túli magyarokat bemutató – sémáknál többet kíván nyújtani. A fesztiválsorozat sikerének kulcsa az újító, innovatív gondolatokon alapuló együttműködés, illetve a formabontó ötletek, tervek gyakorlati megvalósítása a rendelkezésre álló eszközök segítségével.

Az anyaországi magyarok köztudatában a határon túli magyarok kultúrája, művészete leginkább a hagyományörzéssel kapcsolódik össze. A rendezvény célkitűzései között azonban – a hagyományörző értékek megtartása mellett – az a törekvés szerepel, hogy bemutassuk a határon túli magyarság jelenlegi, kortárs művészeti értékeit, kiemelkedő alkotásait, azaz mai élő és fejlődő kultúráját.

A rendezvénysorozat újszerűségét többek között olyan elemek adhatják, mint az úgynevezett public art formák: köztéri installációk, fény-és hangjátékok, kreatív vetítések, interaktív performance-ok, utcaszínházak, utcabútorok. Az ilyen programok egyrészt élő bemutatkozási lehetőséget biztosítanak az ezeket létrehozó művészeknek, másrészt a bemutatni kívánt régióknak is lehetőséget nyújtanak az innovatív, formabontó megjelenésre.

A rendezvénysorozat elősegítheti a gazdasági és a kulturális élet szereplőinek a közös eszmecserét, a régióban rejlő lehetőségek és a megvalósítandó feladatok megvitatását. A találkozások alkalmával az üzleti szféra feltérképezheti a kulturális piacot, ami hosszú távon jelentős mecénási tevékenység kialakulásához vezethet.

Szakmai partnerek: az Égtájak Iroda bevonása mellett, a Hungarofest Kht. intézményeként működő, a hazai könnyűzene célzott promócióját vállaló Magyar Zenei Exportiroda, illetve a Nemzetközi Kortárs Képzőművészeti Iroda, továbbá a Kereskedelmi és Iparkamara és a Turizmus Zrt.

7. A kulturális turizmus és örökségturizmus fejlesztései

7.1.1. „Város a város alatt”

A programból az érseki pincerendszer turisztikai hasznosítása valósul meg., melynek tartalmi elemeire külön szakmai tanulmány készül.

A projekt célja az egyházi szempontból jelentős, a kereskedelem és kultúra szempontjából virágzó és meghatározó *középkori város* interaktív bemutatása a püspökség alapításától (1004) a törökök kivonulásáig (1687) egyrészt élőjátékkal, másrészt fény- és hangeffektusokkal. A projekt célkitűzése többértű: Európában egyedi turisztikai attrakció létrehozása, a történelmi kaland új élményelemként történő bevezetése, a turisztikai vonzerők komplexitásának erősítése.

A történelmi témaparkban egész napos, folyamatos és szakaszolható programokat kívánunk biztosítani a látogatók részére, amelyben jelentős szerepet kaphatnak a helyi művészek és a kreatív ipar képviselői.

7.1.2. A történelmi belváros tereinek újjáélesztése

A projekt ötlete a közterek újraértelmezése és hatékonyabb módon történő használata végett született meg. A történelmi belváros viszonylag szűk terekből áll, melyek nem alkotnak egy egészet. A tér alkalmassá tehető olyan rendezvények magvalósítására is, melyeket most nem képes befogadni, vagy csak korlátozott nézőszámmal. A három helyszín viszonylagos összekapcsolása lehetőséget teremt kibővített funkciók ellátására is, mely a kulturális aktivitásra és az ide látogató turisták utazási hajlandóságának fokozására, illetve tartózkodására hat pozitívan.

A projekt célja, a történelmi belváros tereinek sokrétűbb kihasználása, fokozottabb bekapcsolása a város kulturális, turisztikai pezsgésébe, valamint a helyi lakosságban a város újrafelfedezésére való igény kialakítása. A terek különböző programok lebonyolítására való alkalmasságának fokozása elősegíti a helyiek és a turistaként ide látogatók érdeklődésének felkeltését. A projekt előkészítésére országos tervpályázatot hirdet meg a város.

7.1.3. A Dobó István Vármúzeum további felújítása

A Dobó István Vármúzeum a legtöbb látogatót vonzó múzeumi intézmény az országban. A Várban elsősorban a kiállítások és az ezekhez kapcsolódó funkciók fejlesztése és karbantartása a legfontosabb feladat. A hosszú távra tervezett projektek elemei közül az egri önkormányzat a várfal körbejárási lehetőségének kialakítását, a Minaret környezetének rendezését, a Várállomás felújítását, valamint a Gárdonyi ház és emlékmúzeum fejlesztését továbbá a *Szép bástya felújítását* és a *Fény-templom* megvalósítását szorgalmazza.

Cél, hogy a Dobó István Vármúzeum, és a hozzá kapcsolódó kiállítások fejlesztésével bővebb szolgáltatási csomag állhasson a látogatók rendelkezésére.

7.1.4. Múzeumi negyed kialakítása

A múzeumi negyed kialakítására a Szent Miklós Városrészben kerülhet sor. A 2006. évben megújult Szent Miklós Városrészben található Tűzoltó Múzeum ingatlan együttesén lehetőség nyílik egy olyan terület kialakítására, ahol a tűzoltósággal kapcsolatos tárgyi emlékek bemutatása mellett kiállítótér és Tűzoltó Étterem nyílik.

Miután a területen már található egy „alkotóház” funkcióra berendezkedett létesítmény és két kiállítóhely, valamint a Tűzoltó Múzeum, ezért az útvonalban ezekhez kapcsolható a felsővárosi szoborpark és már funkcionáló műtermek. Ezek együttesével egy felértékelődő művész-negyed kialakítását valósíthatja meg a város. A mediterrán hangulatú környezetben egy utcahossznyi épületsor jelentős funkcióváltással a funkcióhoz illeszthető kreatív ipar telephelyévé válhat.

A művészekkel és a kreatív ipar képviselőivel benépesülő városrész egyrészt megnövelheti a belváros területét, másrészt turisztikailag is újabb attrakcióként érvényesülhet. Mindez mérhető gazdasági fellendülést eredményezhet.

A megújuló városnegyed a Tűzoltó Múzeum területén található új funkciókkal együtt alkalmas arra, hogy a hagyományosan statikus múzeumi terek helyett élő, a kulturális piacot is bekapcsolni képes tevékenység folyjon.

Összegzés

„A kiművelt emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma” e Széchenyi István-i gondolat a XXI. században nyeri el igazi értelmét. Az új világvaluta, a szellemi tőke felértékelődésének korát éljük.

Társadalmunk legaktuálisabb hosszú távú feladata az esélyteremtés feltételeinek megteremtése. Ez pedig lényegesen függ a tudás megszerzésénél jelentkező esélyegyenlőtlenségek csökkentésétől.

Az uniós tagságtól, és a tagsággal járó előnyöktől remélhető, hogy a középrétegek életszínvonala és kulturális felemelkedésének esélyei javulnak.

Az Európai Közösség egyik alapítója (a francia Jean Monnet) úgy vélekedett, hogy ha újra kezdhették az európai integrációt, a kultúrával kezdenék. Ha Európa igazi kulturális identitását keressük, azt leginkább filozófiai, zenei, irodalmi, képzőművészeti, építészeti hagyományaiban találhatjuk meg. Ez a közös kulturális kincs az az alap, amelyre az európai nemzetek és államok felépültek.

Az emberek összességén múlik, mennyire virágzik a kultúra.

Mindannyiunkon múlik Európa, az ország és helyi közösségünk kulturális kohéziója.